Acatistul Sfinţilor preoţi mărturisitori Ioan din Galeş şi Moise Măcinic din Sibiel

(21 octombrie)

Sfinţii cuvioşi mărturisitori ardeleni Visarion şi Sofronie şi Sfântul mucenic Oprea împreună cu Sfinţii preoţi mărturisitori Ioan din Galeş şi Moise Măcinic din Sibiel (21 octombrie):

https://www.academia.edu/44451129/Sfin%C5%A3ii_cuvio%C5%9Fi_m%C4%83rturisitori_ardeleni_Visarion_%C5%9Fi_Sofronie_%C5%9Fi_Sf%C3%A2ntul_mucenic_Oprea_%C3%AEmpreun%C4%83_cu_Sfin%C5%A3ii_preo%C5%A3i_m%C4%83rturisitori_Ioan_din_Gale%C5%9F_%C5%9Fi_Moise_M%C4%83cinic_din_Sibiel_21_octombrie_

https://archive.org/details/sfintii-cuviosi-marturisitori-ardeleni-v

https://www.slideshare.net/steaemy1/sf-mart-transil

***

Materiale despre Sfinţii cuvioşi mărturisitori ardeleni Visarion şi Sofronie şi Sfântul mucenic Oprea împreună cu Sfinţii preoţi mărturisitori Ioan din Galeş şi Moise Măcinic din Sibiel:

https://independent.academia.edu/emystea/Sf.%20m%C4%83rt.%20ardeleni%20(21.%20oct)

https://archive.org/details/@steaemy?query=Sfin%C5%A3ii+cuvio%C5%9Fi+m%C4%83rturisitori+ardeleni+

https://www.slideshare.net/steaemy1/search_my_uploads?type=&new=&q=m%C4%83rturisitori+

***

Sfântul sfinţit mărturisitor Ioan din Galeş a fost un preot originar din Transilvania care a trăit în secolul al XVIII-lea. El a fost închis pentru că a protestat împotriva presiunii exercitate de autorităţile Imperiului habsburgic asupra ortodocşilor pentru a-i sili să accepte unirea cu Roma şi pentru credinţa lui, a murit în închisoarea de la Kufstein (Austria).

Sfântul sfinţit mărturisitor Moise Măcinic, preot în satul Sibiel din Transilvania a trăit în secolul al XVIII-lea, fiind contemporan cu preotul Ioan din Galeş. S-a opus trecerii ortodocşilor la unirea cu Roma, fiind închis de mai multe ori pentru aceasta, sfârşindu-şi cel mai probabil viaţa în închisoarea de la Kufstein (Austria). Biserica Ortodoxă Română îi prăznuieşte pe 21 octombrie.

&&&

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te

sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Condacul 1

Fericiţi şi fără de prihană v-aţi arătat credincioşilor părinţi mărturisitori, Ioan din Galeş şi Moise Măcinic, căci vieţuind în credinţa cea adevărată, aţi primit chemarea cea sfântă a preoţiei şi v-aţi îmbrăcat cu podoaba cea prea luminată a muceniciei. Pentru aceasta rugaţi-vă Tatălui Ceresc să ne ocrotească pe noi, cei care vă lăudăm, zicând: ***Bucuraţi-vă, Sfinţilor părinţi Ioan şi Moise, mărturisitori ai Ortodoxiei!***

Icosul 1

Apa cea vie a jertfelniciei ne-a izvorât nouă, în pământul românesc al Transilvaniei, prin pătimirea părintelui Ioan cel din Galeş. Căci acesta Crucea pe umeri luând şi pe Hristos mărturisind a primit de la Dumnezeu cununa cea nevestejită a muceniciei. Pentru aceasta, veniţi toţi iubitorii de Hristos să încununăm cu laude şi cântări duhovniceşti pătimirea mucenicului Ioan, zicând:
Bucură-te, vlăstar răsădit în Ardeal;
Bucură-te, vrednic slujitor la altar;

Bucură-te, preot de tânăr sfinţit;
Bucură-te, mare păstor, neplătit;
Bucură-te, sfeşnic cu lină lumină;
Bucură-te, tânăr cu minte senină;
Bucură-te, luceafăr şi blândul păstor;
Bucură-te, casă pentru-ntregul popor;
Bucură-te, scut al dreptei credinţe;
Bucură-te, preot cu sfântă voinţă;
Bucură-te, veste bună pentru satul tău;
Bucură-te, că turma ferit-ai de rău;
Bucură-te, părinte Ioan, mărturisitor al Ortodoxiei!

Condacul al 2-lea

Dreptatea şi pacea turmei lui Hristos căutând pe pământ, prigoană ai suferit de la stăpânitorii străini ai cetăţii Sibiului, căci nerăbdând a suferi să vezi înstrăinarea de la credinţa străbună a fiilor neamului românesc, părinte Ioane, ridicat-ai glas de apărare, cântând cu îngerii lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Neputând suferi potrivnicul statornicia ta în dreapta credinţă, te-a supus prigonirii, părinte Moise, dimpreună cu cei ai casei tale; iar noi văzând pătimirea ta, ne minunăm de puterea lui Dumnezeu care te-a întărit şi cu laude, îţi cântăm:
Bucură-te, că lui Hristos te-ai dăruit;
Bucură-te, că harul Lui te-a întărit;
Bucură-te, că stăpânitorului nu te-ai supus;
Bucură-te, că Domnului jertfă te-ai dus;
Bucură-te, că Banatul ţi-a dat adăpostire;
Bucură-te, cu Oprea Miclăuş în mărturisire;
Bucură-te, că suferit-ai pentru neamul tău;
Bucură-te, că Domnul te-a păzit de rău;
Bucură-te, că în necazuri ai fost ca o stâncă;
Bucură-te, că credinţa ţi-a fost vie, adâncă;
Bucură-te, că nădejdea ţi-a fost ancoră tare;
Bucură-te, că iubirea ţi-a fost desfătare;
Bucură-te, părinte Moise Măcinic, mărturisitor al Ortodoxiei!

Condacul al 3-lea

Epitrahil sfinţit ai socotit lanţurile pe care prigonitorii le-au pus pe grumajii tăi, mucenicule Moise. Văzând ei mărturisirea pentru Hristos şi lumina feţei tale au amuţit, că nu ştiau să cânte lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Asemănatu-te-ai cu Hristos, părinte Ioan; căci pârâşii tăi au venit la tine ca la un tâlhar, iar nu ca la un preot nevinovat, deşi vesteai credinţa cea adevărată la lumina zilei, de la altarul cel sfinţit al Bisericii. De aceea văzând noi prigoana ta şi a familiei tale, te lăudăm zicând:

Bucură-te, că pe Moise preotul l-ai cercetat;
Bucură-te, că-mpreună hrisov aţi semnat;
Bucură-te, că prin Duhul, aţi fost netemători;
Bucură-te, că mustrat-aţi pe asupritori;
Bucură-te, Ioane, preot ne-nfricat;
Bucură-te, că-n suflet credinţa ai păstrat;
Bucură-te, c-avut-ai sfârşit fericit;
Bucură-te, că-n ceruri Domnul te-a primit;
Bucură-te, că-n slavă sfinţii te cinstesc;
Bucură-te, că îngerii ţie îţi vorbesc;
Bucură-te, că ţara îţi face cinstiri;
Bucură-te, că te numeri cu Sfinţii martiri;
Bucură-te, părinte Ioan, mărturisitor al Ortodoxiei!

Condacul al 4-lea

Văzând chinul la care erai supus, părinte Ioane, înlănţuit în temniţa cea întunecată a cetăţii Sibiului, venit-a bătrânul tău tată, Ioan, la mai marii cetăţii pentru a mijloci eliberarea ta, dar aceştia au nesocotit glasul cererii lui. Dar Hristos a fost pururea cu tine întărindu-te, căci Îi cântai neîncetat: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Despărţitu-te-au oamenii Curţii Imperiale de lumina soarelui, aruncându-te în temniţă întunecoasă mucenice Moise, dar n-au putut lua de la tine lumina lui Hristos, cel care, încălzind şi luminând inima ta şi a noastră, ne îndeamnă a-ţi cânta:

Bucură-te, luptător pentru Ortodoxie;
Bucură-te, că gustat-ai din apa cea vie;
Bucură-te, stâncă din Carpaţi tăiată;
Bucură-te, minte de Hristos luminată;
Bucură-te, lacrimă pe faţă prelinsă;
Bucură-te, torţă veşnic aprinsă;
Bucură-te, că-n lupte la cer ai privit;
Bucură-te, că viclenia ai batjocorit;
Bucură-te, că Domnul te-a încurajat;
Bucură-te, mucenice cinstit şi curat;

Bucură-te, reazăm şi stâlp de întărire;
Bucură-te, călăuză sigură spre mântuire;
Bucură-te, părinte Moise Măcinic, mărturisitor al Ortodoxiei!

Condacul al 5-lea

Ne bucurăm, Sfinte mucenice Ioan, că haina cea strălucitoare a pătimirii tale a biruit înşelăciunea întunericului. De aceea, minunându-ne de răbdarea ta, ne înveşmântăm şi noi cu armele Duhului, ca să luptăm împotriva patimilor şi a vrăjmăşiilor acestei lumi, cântând lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Masă sfântă s-a arătat piatra cea rece a temniţei în care ai fost închis, părinte Ioan. Căci înarmat fiind de Hristos cu nepătimirea, ţi-ai plecat genunchii la rugăciune fără să simţi asprimea frigului şi bezna adâncurilor. Simţirea inimii fiindu-ţi încălzită de Duhul Sfânt şi cu ochii minţii luminaţi de lumina lui Hristos, ai biruit toate uneltirile lui veliar. Pentru aceea, acum şi noi, păcătoşii, ridicăm ochii la cer şi cu îndrăzneală, te lăudăm:
Bucură-te, ostaş, mult pătimitor;
Bucură-te, al Ortodoxiei sfânt apărător;
Bucură-te, strajă şi ancoră tare;
Bucură-te, podoabă în Sfinte altare;
Bucură-te, alinător de suflete-ndoite;
Bucură-te, preot, rugător fierbinte;
Bucură-te, toiag ce sprijini neputinţa;
Bucură-te, doctor ce vindeci suferinţa;
Bucură-te, pace în lume revărsată;
Bucură-te, voce de îngeri ascultată;
Bucură-te, liră dulce şi suavă;
Bucură-te, că Domnul te-a primit în slavă;
Bucură-te, părinte Ioan, mărturisitor al Ortodoxiei!

Condacul al 6-lea

Purtat de soldaţii Împărăţiei, ca altădată Sfântul apostol Pavel, ai fost aruncat mai întâi între zidurile cetăţii Deva, părinte Ioane, iar mai apoi, socotind că eşti prea aproape de turma ta cea cuvântătoare alungatu-te-au în pământ străin. Dar înstrăinarea de pământul strămoşesc nu te-a depărtat de dragostea lui Hristos, cân-tându-I neîncetat: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

Strălucit-au faptele tale şi în pământ străin, părinte Moise, căci rugându-te pururea lui Dumnezeu pentru fiii neamului tău, ai păstrat legătura duhovnicească cu toţi cei ce sufereau pentru dreapta credinţă în ţara ta. Drept aceea, Hristos a întărit pe piatra credinţei inima ta, iar noi îţi aducem aceste cântări de laudă, zicând:
Bucură-te, comoară de îngeri cinstită;
Bucură-te, jertfă de Domnul primită;
Bucură-te, aur în topitoare lămurit;
Bucură-te, smirnă cu parfum plăcut;
Bucură-te, rază, ca semnul biruinţei;
Bucură-te, rouă pe florile credinţei;
Bucură-te, mână de daruri dătătoare;
Bucură-te, hrană îndestulătoare;
Bucură-te, vajnic şi bun mărturisitor;
Bucură-te, cărbune şi foc arzător;
Bucură-te, candelă veşnic aprinsă;
Bucură-te, că-n ceruri ţi-e uşa deschisă;
Bucură-te, părinte Moise Măcinic, mărturisitor al Ortodoxiei!

Condacul al 7-lea
Văzând noi astăzi, părinte Moise, cum pietrele temniţelor măcinat-au grâu românesc, adică trupul tău plin de har dumnezeiesc, ne întărim duhovniceşte şi îndrăznim a cânta lui Dumnezeu, împreună cu tine: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea
Desfătatu-te-ai pe calea lui Hristos, Ioane, mucenice, de aceea nimic nu ţi s-a părut prea greu pentru El: nici temniţa, nici umilinţele la care ai fost supus; de aceea, văzând tăria ta, cântăm:
Bucură-te, a braşovenilor sfântă podoabă;
Bucură-te, că venit-au grabnic să te vadă;
Bucură-te, că pătimirea-ţi nu o vor uita;
Bucură-te, că de-a pururi cinste îţi vor da;
Bucură-te, că linişte în suflet ei ţi-au pus;
Bucură-te, că spinii suferinţei ţi-au smuls;
Bucură-te, că moartea primit-ai cu plăcere;
Bucură-te, c-aceasta ţi-a fost spre înviere;
Bucură-te, suflet de îngeri cinstit;
Bucură-te, că Domnul în cer te-a primit;
Bucură-te, că Ardealul te are putere;
Bucură-te, că ţara prin tine nu piere;
Bucură-te, părinte Ioan, mărturisitor al Ortodoxiei!

Condacul al 8-lea

Îndulcitu-te-ai cu dorul de Hristos şi de Ţară, părinte Ioane şi te-ai împărtăşit de dumnezeiasca Lui dragoste, care, împreună cu tine era întemniţat. Haină de nuntă ţesutu-ţi-ai din răbdarea chinurilor, iară noi, văzând smerenia ta şi neînduplecata ta nădejde, Domnului cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Fiind întărit de Trupul şi Sângele lui Hristos din dumnezeiasca Liturghie, nu te-ai lepădat de El atunci când slujitorii crăieşti ţi-au făgăduit daruri alese. De aceea, văzând noi statornicia inimii tale, nepătată de vânzare, îţi cântăm într-un cuget unele ca acestea:

Bucură-te, părinte închis pentru credinţă;
Bucură-te, că trecut-ai prin multă suferinţă;
Bucură-te, preot de îngeri slujit;
Bucură-te, sfinte de Domnul iubit;
Bucură-te, rază din soare aprinsă;
Bucură-te, stea de-a pururi nestinsă;
Bucură-te, hrană de Domnul gătită;
Bucură-te, pâine de Duhul dospită;
Bucură-te, apă din „apa cea vie”;
Bucură-te, cale către veşnicie;
Bucură-te, armă ce apără glia;
Bucură-te, strajă pentru România;
Bucură-te, părinte Moise Măcinic, mărturisitor al Ortodoxiei!

Condacul al 9-lea

Tot neamul creştinesc, părinte Moise, pomeneşte suferinţele tale pentru dreapta credinţă. Poporul dreptmăritor te cinsteşte pentru că tu ai reînviat în sufletul confraţilor tăi dragostea de ţară şi de credinţa strămoşească, cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Lacrimile de rugăciune ale fraţilor tăi din Ardeal, primeşte-le ca pe nişte mărgăritare de mult preţ. Fii, prea bunule părinte, mijlocitor şi rugător către Milostivul Dumnezeu, pentru cei ce cu evlavie cântă:

Bucură-te, frate cu cei osândiţi;
Bucură-te, prieten cu cei oropsiţi;
Bucură-te, tată pentru sărmani;
Bucură-te, mamă pentru orfani;
Bucură-te, leagăn pentru copii:
Bucură-te, viaţă pentru cei vii;

Bucură-te, casă pentru străini;
Bucură-te, ţară pentru români;
Bucură-te, sfeşnic cu lină lumină;
Bucură-te, masă pururea plină;
Bucură-te, sprijin pentru popor;
Bucură-te, mare mijlocitor;
Bucură-te, părinte Ioan, mărturisitor al Ortodoxiei!

Condacul al 10-lea

Cât de dulci pentru tine au fost cuvintele dumnezeieşti: „intră în bucuria Domnului tău”, pe care le-ai auzit de la Hristos-Dumnezeu, vrednicule de pomenire, mucenice Ioan. Pentru aceea, împreună cu Sfinţii mucenici, cânţi: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Zid de întărire şi turn de credinţă te arăţi evlavioşilor ortodocşi, căci Hristos primindu-te în cămările cereşti, te-a încununat mucenic şi te-a aşezat în ceata Sfinţilor martiri, părinte Moise. Pentru aceasta, ne bucurăm de harul care l-ai primit în ceruri şi te lăudăm:
Bucură-te, floare sădită în Rai;
Bucură-te, sfinte primit cu alai;
Bucură-te, omule al lui Dumnezeu;
Bucură-te, slavă pentru neamul tău;
Bucură-te, cinste pentru braşoveni;
Bucură-te, bucurie pentru ardeleni;
Bucură-te, tărie pentru Biserici;
Bucură-te, icoana sfinţiţilor clerici;
Bucură-te, chivot de har păstrător;
Bucură-te, parfumul plăcut mirositor;
Bucură-te, vieţuitor în cele cereşti;
Bucură-te, că veşnic pe Domnul priveşti;
Bucură-te, părinte Moise Măcinic, mărturisitor al Ortodoxiei!

Condacul al 11-lea

Făclie aprinsă eşti în sălaşele cereşti, părinte Moise, întru tot fericite, luminează calea noastră, a celor rămaşi în iureşul ispitelor şi al necazurilor vieţii, ca să putem cânta, după cuviinţă, împreună cu tine, lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

În ceruri vezi de-a pururi faţa lui Hristos, pe care L-ai slujit cu credinţă până la sânge, părinte Ioan. Nu înceta a te ruga pentru noi, ca să putem răbda, asemenea ţie primejdiile şi necazurile vieţii, ca astfel să-ţi cântăm unele ca acestea:
Bucură-te, viaţă înnoită prin cruce;
Bucură-te, cântec ce linişte aduce;
Bucură-te, ură schimbată-n iubire;
Bucură-te, luptă spre nepătimire;
Bucură-te, frunte cu spini încoronată;
Bucură-te, minte de Duhul udată;
Bucură-te, că Domnul în cer te-a adus;
Bucură-te, că îngeri cunună ţi-au pus;
Bucură-te, sfinte primit între sfinţi;
Bucură-te, că eşti avă între părinţi;
Bucură-te, steaua ce arăţi soarele;
Bucură-te, armă ce sfarmă zăvoarele;
Bucură-te, părinte Ioan, mărturisitor al Ortodoxiei!

Condacul al 12-lea

Comoară de mult preţ şi rugător fierbinte te are Biserica, părinte Ioan, mucenicul lui Hristos. Pe tine, care străluceşti în lumina cea neapropiată şi vezi faţa cea negrăită a Prea Sfintei Treimi, te rugăm ajută-ne să dobândim pacea inimii şi liniştea sufletelor noastre, ca să putem cânta, împreună cu tine lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea

Pe cel ce este podoaba mucenicilor şi mare folositor credincioşilor, adunându-ne, o iubitorilor de prăznuire, să încununăm cu cântări de laude pe mucenicul Moise, zicând:
Bucură-te, părinte de Domnul cinstit;
Bucură-te, înger de îngeri dorit;
Bucură-te, sfinte cu har curgător;
Bucură-te, mană pentru popor;
Bucură-te, suflet de Duhul Sfânt plin;
Bucură-te, floare sub cerul senin;
Bucură-te, piatră din stânca Hristos;
Bucură-te, liră cu viers prea frumos;
Bucură-te, izvor cu apă cristalină;
Bucură-te, făclie cu lină lumină;
Bucură-te, că la Domnul pururi mijloceşti;
Bucură-te, că din ceruri veşnic ne priveşti;
Bucură-te, părinte Moise Măcinic, mărturisitor al Ortodoxiei!

Condacul al 13-lea (de trei ori)
O, prea lăudaţilor mucenici Ioan şi Moise, preoţi şi apărători ai dreptei credinţe şi propovăduitorii Adevărului, primiţi aceste rugăciuni şi fiţi mijlocitori către Prea Milostivul Dumnezeu. Ajutaţi-ne, cu rugăciunile voastre să biruim uneltirile vrăjmaşilor văzuţi şi nevăzuţi şi să ne învrednicim a ajunge la cunoaşterea adevărului, descoperit în noi şi în firea lucrurilor, ca să putem cânta neîncetat împreună cu voi, cântarea îngerească: ***Aliluia!***
Apoi se zic iarăşi:

Icosul 1
Apa cea vie a jertfelniciei ne-a izvorât nouă, în pământul românesc al Transilvaniei, prin pătimirea părintelui Ioan cel din Galeş. Căci acesta Crucea pe umeri luând şi pe Hristos mărturisind a primit de la Dumnezeu cununa cea neveştejită a muceniciei. Pentru aceasta, veniţi toţi iubitorii de Hristos să încununăm cu laude şi cântări duhovniceşti pătimirea mucenicului Ioan, zicând:
Bucură-te, vlăstar răsădit în Ardeal;
Bucură-te, vrednic slujitor la altar;
Bucură-te, preot de tânăr sfinţit;
Bucură-te, mare păstor, neplătit;
Bucură-te, sfeşnic cu lină lumină;
Bucură-te, tânăr cu minte senină;
Bucură-te, luceafăr şi blândul păstor;
Bucură-te, casă pentru-ntregul popor;
Bucură-te, scut al dreptei credinţe;
Bucură-te, preot cu sfântă voinţă;
Bucură-te, veste bună pentru satul tău;
Bucură-te, că turma ferit-ai de rău;
Bucură-te, părinte Ioan, mărturisitor al Ortodoxiei!

Condacul 1
Fericiţi şi fără de prihană v-aţi arătat credincioşilor părinţi mărturisitori, Ioan din Galeş şi Moise Măcinic, căci vieţuind în credinţa cea adevărată, aţi primit chemarea cea sfântă a preoţiei şi v-aţi îmbrăcat cu podoaba cea prea luminată a muceniciei. Pentru aceasta rugaţi-vă Tatălui Ceresc să ne ocrotească pe noi, cei care vă lăudăm, zicând: ***Bucuraţi-vă, Sfinţilor părinţi Ioan şi Moise, mărturisitori ai Ortodoxiei!***

Şi se face otpustul.

(Acatistul Sfinţilor mărturisitori Ioan din Galeş şi Moise Măcinic din Sibiel a apărut în „Îndrumător bisericesc”, 2003, Editura Mitropoliei Ardealului, pp. 155-162, text alcătuit de P.S. Ioachim Băcăuanul, arhiereu-vicar al Episcopiei Romanului după varianta propusă de Pr. Lect. Univ. Constantin Necula, diortosit şi definitivat de Comisia Sinodală pentru Canonizarea Sfinţilor Români la 10. noiembrie 2003 şi aprobat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române prin hotărârea nr. 4419 din 11-12 noiembrie 2003).

Alexandru Chituţă - Sfinţii mărturisitori din Ardeal, martiri ai dreptei credinţe

Sfinţii mucenici şi mărturisitori preoţii Moise Măcinic din Sibiel şi Ioan din Galeş

Este bine cunoscut faptul că Biserica Ortodoxă din Transilvania a fost, de-a lungul secolelor, o Biserică martirică. Multe au fost nelegiuirile puterii imperiale de la Viena asupra Bisericii ardelene şi inclusiv a slujitorilor şi credincioşilor ei, dar şi mulţi au fost vajnicii luptători pentru apărarea credinţei ortodoxe împotriva silniciilor stăpânilor Ardealului din veacul al XVIII-lea, pe numele lor: Oprea Miclăuş, ţăran din Sălişte - Sibiu, care a îndurat moarte pentru dreapta credinţă, ieromonahii Visarion Sarai şi Sofronie de la Cioara, de lângă Orăştie, preoţii Moise Măcinic din Sibiel şi Ioan din Galeş, prăznuiţi în fiecare an la 21 octombrie, ierarhii Ilie Iorest şi Sava Brancovici, prăznuiţi la 24 aprilie şi mulţi, mulţi alţi bărbaţi, femei şi copii.

Doi sunt mitropoliţi, doi sunt preoţi, doi sunt călugări şi unul e ţăran. În aceşti sfinţi e întruchipată întreaga Biserică ortodoxă ardeleană, cu ceata ierarhilor şi clericilor ei, cu ceata călugărilor şi pustnicilor ei şi cu mulţimea credincioşilor ei.

Cuv. Visarion Sarai, Mc. Oprea Miclăuş, Cuv. Sofronie de la Cioara

În predica din Catedrala din Alba-Iulia, cu ocazia canonizării lor, din anul 1955, ieromonahul Nicolae Mladin spunea că *„ei nu reprezintă numai câteva vrednicii personale, crescute cine ştie cum, ca din întâmplare în sânul Bisericii noastre, nu sunt mărturisitori izolaţi ai unei credinţe pur personale, ci ei sunt piscuri de sfinţenie sprijinită pe umerii uriaşi ai credinţei Bisericii întregi, sunt valuri de lumină din marea tălăzuire a valurilor de credinţă ce au umplut veacurile zbuciumate ale istoriei credincioşilor români din Ardeal“.*

Ridicaţi din popor şi legaţi de popor, legaţi de Biserica strămoşească, în ei a prins grai vrerea întregii Biserici şi a luptat vrerea tuturor credincioşilor, vrerea poporului întreg. Ei sunt sfinţii mărturisitori în care s-a întruchipat mărturisirea Bisericii însăşi, mărturisirea poporului drept-credincios. Ei sunt sfinţi reprezentativi ai Ortodoxiei ardelene, ai sufletului ortodox român din Ardeal.

„O biruinţă a satului asupra împăratului“

După momentul nefericit din 1701 din Transilvania şi neîndeplinirea promisiunilor făcute în cele două diplome ale împăratului Leopold I, clerul şi poporul român de aici a rămas în starea nefericită de până atunci, toleraţi şi lipsiţi de drepturi în propria ţară. Dându-şi seama că cele promise nu sunt decât vorbe amăgitoare şi că sunt ameninţaţi să-şi piardă „legea“ strămoşească, la scurt timp după instalarea lui Atanasie Anghel ca episcop unit, a început lupta pentru apărarea Ortodoxiei. Această luptă a durat ani de-a rândul, fiind purtată cu mult curaj şi stăruinţă de preoţii şi credincioşii ei deopotrivă, ei înfruntând bătăi, închisoare şi chiar moarte mucenicească. Astfel, deşi erau majoritari, românii ortodocşi de aici nu aveau nici un drept sau privilegiu, iar credinţa ortodoxă nu era receptă.

Mişcarea românească din 1744 din Transilvania şi din Banat, dezlănţuită de propovăduirea călugărului Visarion, apare în perspectiva istoriei ca parte a luptei de secole duse de popor pentru libertate naţională şi religioasă. Această luptă pentru apărarea Ortodoxiei reprezintă o biruinţă desăvârşită asupra celor care voiau să-i înstrăineze de legea srămoşească, fiind, după cuvântul istoricului Ioan Lupaş, *„o biruinţă a satului asupra împăratului“*.

Originar din Bosnia, l-a chemat Nicolae Sarai-Turcia (Cojocaru) şi după propria sa mărturisire, în 1744 avea 30 de ani. Unii cercetători susţin că era de neam sârb, iar alţii susţin o ipoteză de altfel acceptabilă, că era român. A fost tuns în monahism în Mănăstirea „Sfântul Sava“ de către Patriarhul Ierusalimului, în 1738, primind numele de Visarion. Ajunge în Athos, iar apoi se întoarce în Serbia. Potrivit declaraţiei pe care o face la interogatoriul de la Sibiu din 27 aprilie 1744, a plecat de la Mănăstirea Pakra cu un paşaport eliberat de mitropolitul Carloviţului Arsenie Ioanovici Şacabent.

„Prin cuvinte scurte, dar spăimântătoare... ştiu să bage în fiori pe miriadele de oameni“

În ianuarie 1744, venind în Banat, iar apoi în Transilvania, începe lupta pentru apărarea Ortodoxiei. Sfântul Visarion şi-a început propovăduirea în Lipova. Pe

colina de la marginea oraşului ridică o cruce de lemn ce se păstrează şi astăzi în una din absidele exterioare ale bisericii istorice din oraş. Lângă cruce a apărut un izvor, rămas în amintirea localnicilor cu denumirea „Izvorul Sfântului“.

Din Banat a pornit în Transilvania spre Mărginimea Sibiului. Pretutindeni era întâmpinat de mii de credincioşi, se trăgeau clopotele bisericilor în satele prin care trecea. Prin cuvintele sale a mobilizat mulţimile, arătându-le că prin unire li se schimbă credinţa, îndemnând pe credincioşi să alunge preoţii uniţi şi să păstreze rânduielile ortodoxe. Efectul predicilor sale a fost uluitor.

George Bariţiu în istoria Transilvaniei remarcă că *„el însă nici nu simţea trebuinţa de a întinde vorbă multă şi a ţinea prelegeri de dogmatică, precum făceau iezuiţii. Prin cuvinte scurte, dar spăimântătoare... ştiu să bage în fiori pe miriadele de oameni. Vai de capul vostru, aţi vândut sufletele voastre; dezlegarea morţilor voştri nu e dezlegare, ci osândă; parastase, pomeni şi sărindare le-aţi plătit cu totul în deşert la popi nelegiuţi, la popi nepopi; baptismul (Botezul) pruncilor voştri, neleguit; de aceştia îl doare pe el mai mult“.*

În Mărginimea Sibiului, Sfântul Visarion a reuşit să întărească în credinţa cea dreaptă pe credincioşi de aici, care au devenit mai apoi cei mai înflăcăraţi apărători ai Ortodoxiei. În drum spre Sibiu a fost prins, interogat şi întemniţat.

Încarcerat în groaznica temniţă de la Kufstein

La întrebările legate cu privire la predica sa împotriva uniaţiei, a refuzat să răspundă. Din Sibiu a fost trimis la închisoarea din Deva, apoi la Timişoara, Osiek şi Raab, iar apoi în fioroasa temniţă de la Kufstein, unde se crede că a şi murit ca sfânt mărturisitor.
Arestarea lui Visarion nu a avut drept urmare liniştirea şi potolirea spiritelor exaltate de predica Sfântului. Abia acum începe adevărata convulsiune, adevărata revoluţie, care umple de profundă îngrijorare cercurile politice şi bisericeşti germano-maghiare din Viena şi Ardeal.

Silviu Dragomir spune că *„revoluţia declanşată de Visarion deschide seria revoluţiilor naţional-bisericeşti, ce vor mistui pacea şi liniştea stăpânitorilor Ardealului românesc, de-a lungul întregului secol al XVIII-lea“.*

Succesul extraordinar al predicii lui Visarion inspiră acţiunile entuziaste ale neînfricaţilor preoţi Cosma din Deal, Ion din Răchită, Oprea din Sălişte, a lui Ioan din Galeş şi Ioan din Aciliu, a călugărilor Nicodim şi Sofronie, a strălucitului

vizionar ţăranul martir Oprea Miclăuş şi a altor zeci şi sute de preoţi, călugări, ţărani care, la fel ca în epoca persecuţiilor primare, au îndurat, cu curajul sfinţilor şi martirilor, loviri, bătăi, schingiuiri, temniţă, moarte, pentru Ortodoxia lor străbună, pe care au refuzat să o abjure.

Cărturarul unit Samuil Micu Klein, referindu-se la trecerea lui Visarion prin Transilvania „căruia îi ieşise vestea că e sfânt“, scrie că *„acesta tare au înfricoşat pe români de către unire... destul că oamenii din margine au rămas jumătăţiţi în credinţă şi după paisprezece ani, cu totul s-au făcut neuniţi“.*

Zelosul ţăran Oprea Miclăuş, trimis la Curtea Imperială din Viena

Lupta începută de Visarion Sarai a fost continuată cu dârzenie de numeroşi preoţi şi credincioşi îndeosebi din Mărginimea Sibiului. Timp de patru ani au fost arestaţi în primăvara anului 1745 trei ţărani: Dănilă Milea, Stan Borcea şi Dumitru Şteflea din Sălişte - Sibiu pentru alungarea preoţilor uniţi.

În aceste împrejurări, în toamna anului 1748, sălиştenii trimit ca delegat al lor la Viena pe consăteanul Oprea Miclăuş, pentru a prezenta un memoriu. Ţăranul Nicolae Oprea Miclăuş s-a dovedit un zelos şi neînfricat luptător pentru apărarea Ortodoxiei, după cum se poate vedea din mărturiile scrise păstrate de dregătoriile acelor vremi. Cel puţin de trei ori a ajuns să bată la porţile împărătesei Maria Tereza şi ale sfetnicilor ei, ducând jalbe de protest împotriva silniciilor şi cerând libertate pentru credinţa strămoşească.

Cel dintâi drum la Viena l-a făcut în luna octombrie a anului 1748, când a fost însoţit de un alt apărător, Ioan Oancea din Făgăraş. După ce au prezentat Curţii memoriul, li s-a pus în vedere să se întoarcă acasă, cu promisiuni că doleanţele lor vor fi soluţionate de Guvernul transilvănean. Reîntorşi acasă, au informat pe credincioşi că cererea lor a fost rezolvată favorabil, acordându-se libertate credinţei ortodoxe. Astfel, în preajma Crăciunului anului 1748, aproximativ o sută de ţărani s-au prezentat la guvernatorul Transilvaniei ce se afla la Sibiu, cerându-i să publice hotărârea împărătesei. Răspunsul acestuia s-a amânat o săptămână, dar atunci au fost arestaţi Ioan Oancea şi un ţăran, Oprea Miclăuş.

Preotul Moise Măcinic din Sibiel, închis pentru că a fost hirotonit în Ţara Românească

După ce mai mulţi preoţi şi credincioşi au redactat un memoriu, au fost însărcinaţi să îl ducă Curţii de la Viena Oprea Miclăuş cu preotul Moise Măcinic din Sibiel.

Era a treia oară pentru Oprea sosirea la Viena. Amîndoi au fost primiţi în audienţă de împărăteasa Maria Tereza şi de cancelarul Kaunitz. Se cunosc răspunsurile date interogatoriului luat la data de 14 aprilie 1752. Din acesta reies şi câteva interesante date biografice ale preotului Moise Măcinic. Acesta mărturisea că a fost hirotonit la Bucureşti de mitropolitul Neofit Cretanul, a fost preot la Sibiel şi închis 17 luni la Sibiu pentru simplul motiv că a fost hirotonit în Ţara Românească. În urma memoriului înaintat lui Brovne, guvernatorul Transilvaniei l-a eliberat din temniţă cu condiţia să se lase de slujba preoţească şi să se hrănească din munca câmpului ca un simplu ţăran.

În loc să li se dea un răspuns la memoriul pe care-l înaintaseră Curţii de la Viena, Oprea şi preotul Moise, trimişii clerului şi credincioşilor din Mărginimea Sibiului au fost arestaţi şi aruncaţi în temniţa de la Kufstein. Nu se ştie nimic despre sfârşitul celor doi mărturisitori ai Ortodoxiei româneşti.

În anul 1756, Curtea imperială din Viena sesiza autorităţile din Transilvania că un deţinut a evadat. Nu se cunoaşte care dintre cei doi a reuşit să fugă. Cert este faptul că nici unul nu a ajuns acasă.

În data de 24 iulie 1784 soţia lui Oprea, Stana, cerea îndurare împăratului Iosif al II-lea, pentru eliberarea lui, după o robie de 30 de ani. Conducerea închisorii raporta că nu se ştia nimic despre el. Înseamnă că amândoi şi-au sfârşit zilele în fioroasa temniţă, jertfindu-şi viaţa pentru credinţa ortodoxă, câştigând însă cununile muceniciei şi ale împărăţiei lui Dumnezeu. Despre moartea mucenicească ne relatează şi cronica în versuri intitulată „Plângerea Sfintei mănăstiri a Silvaşului (Prislop)“: „Şi pe câte trei din Viena i-au inchis şi acolo viaţa lor s-a stins“.

Răscoala împotriva uniaţiei şi a iobăgiei

Constatând că toate încercările şi memoriile rămân fără rezultat, credincioşii ortodocşi au ales ultima cale în vederea dobândirii libertăţii religioase, şi anume răscoala împotriva uniaţiei şi a iobăgiei. Ea o fost condusă de ieromonahul Sofronie din satul Cioara, azi Sălişţea, judeţul Alba. Cronicile spun că *„o ţăr de schit în mijlocul codrului, cam la un mil de satul Cioara, şi-a durat călugărul Sofronie, locuind acolo şi rugându-Se lui Dumnezeu pentru sufletul lui şi avea mai apoi pe lângă sine vreo tri, patru copilaşi la învăţătură“.* Sofronie se trăgea dintr-o familie preoţească din sat, primind la botez numele de Stan, a fost preot de mir în sarul său, apoi s-a călugărit, se pare, la Cozia.

După ce autorităţile i-au distrus schitul, a început lupta împotriva uniaţiei, îndemnând pe credincioşi să alunge preoţii uniţi şi să declare că vor sta „sub porunca Bisericii din Ierusalim“. În anul 1759 a pornit la acţiune deschisă, fiind susţinut de protopopul Mărginimii Ioan din Sălişte şi vorbind poporului la adunarea de la Apold. A fost arestat în prima fază şi închis la Bobâlna, dar eliberat de 600 de ţărani conduşi de prietenul şi colaboratorul său, protopopul Ioan din Sălişte, iar apoi în urma propovăduirii sale în Apuseni închis la Abrud, dar eliberat de către autorităţi de teama unei răzvrătiri a moţilor.

Sofronie era împotriva acţiunilor de violenţă, ştiind că prin stăruinţa paşnică, fără excese, pentru drepturile fireşti, va putea mai uşor asigura biruinţa, în acea stare de lucruri. De aceea, el s-a adresat la 2 august 1760 autorităţilor din Sibiu, propunând soluţionarea paşnică a problemei prin eliberarea celor aruncaţi în suferinţă şi a preoţilor ortodocşi închişi, restituirea bisericilor şi asigurând că atunci va fi pace. Era cerinţa unui luptător pentru credinţă, care se numea pe sine cu multă demnitate „eu, călugărul Sofronie“ fiind ascultat în toată ţara ardelenească. Tot în acel an, în urma unui „sinod“ convocat la Zlatna, ţăranii răsculaţi au intrat în Blaj, încât episcopul unit Petru Pavel Aron a fost silit să se refugieze la Sibiu.

„Mulţimile de creştini şi preoţii lor rămăseseră singurii apărători ai credinţei“

Mişcarea s-a extins cu repeziciune în toată Transilvania, ajungând până la Sătmar şi Maramureş. Din cauza acestei mişcări, împărăteasa Maria Tereza şi autorităţile din Ardeal au fost nevoite, aşa cum remarcă părintele prof. dr. Mircea Păcurariu, „să bată în retragere. La 20 octombrie 1760, împărăteasa înştiinţa, pentru prima dată, că va numi o comisie care să cerceteze plângerile românilor, iar cei arestaţi pentru credinţă vor fi eliberaţi.“

Prin conţinutul hotărârilor luate, „sinodul“ de la Alba Iulia poate fi considerat punctul culminant al răscoalei lui Sofronie şi unul din marile fapte istorico-bisericeşti din secolul al XVIII-lea.

În astfel de condiţii, împărăteasa Maria Tereza trimite în Ardeal pe generalul Nicolaus Adolf baron Buccow, unităţi de cavalerie şi infanterie, dar şi un episcop sârb din Buda, Dionisie Novacovici, care s-a stabilit în Răşinari - Sibiu. Pe lângă contribuţia sa preţioasă de a fi forţat stăpânirea să trimită în Ardeal un episcop ortodox, ieromonahul Sofronie de la Cioara a mai făcut un lucru de mare preţ. El a pus în cumpănă pentru prima dată, cum spune profesorul Silviu Dragomir, „conştiinţa forţei proprii a poporului român din Ardeal“ şi a dus cauza Bisericii sale la izbândă desăvârşită.

Gheorghe Ciuhandu spunea că *„în Ardeal mai mult ca oriunde printre români, în Ardealul despoiat de ierarhia ortodoxă superioară, mulţimile de creştini şi preoţii lor de sate rămăseseră singurii apărători ai credinţei ortodoxe, în curs de 60 de ani, până la sosirea, în 1761, a episcopului ortodox Dionisie Novacovici, încredinţat cu păstorirea sufletească a Ardealului“.*

„Ostaşi ai lui Hristos“

În acest răstimp de 60 de ani, creştinii din Ardeal au dat o serie întreagă de martiri, după chip şi lege, pentru cinstea şi apărarea Ortodoxiei. Ardealul a avut „ostaşi ai lui Hristos“ care aşa cum spune cântarea „au lepădat frica împăraţilor şi a tiranilor şi cu bună îndrăzneală bărbăteşte L-au mărturisit pe El Dumnezeu şi Împărat al nostru“.

Jertfa acestor mucenici de la temniţa Kufstein: ieromonahul Visarion, preoţii Moise Măcinic din Sibiel şi Ioan din Galeş, credinciosul ţăran Oprea Miclăuş din Sălişte, ca şi lupta neînfricată dusă de ieromonahul Sofronie de la Cioara şi de preoţii Cosma din Deal, Ioan din Aciliu, Ioan din Poiana, Ioan din Sălişte, Ioan Piuariu din Sadu, de preotesele din satele Tilişca, Deal şi Poiana Sibiului, de credincioşii ţărani Ioan Oancea din Făgăraş, Constantin Petric din Jina, Tănase Todoran din Bichigiu şi de numeroşi alţi preoţi şi credincioşi, bărbaţi, femei, copii, ucişi sau morţi în urma suferinţelor îndurate, întemniţaţi, maltrataţi, bătuţi, alungaţi din satele lor, constituie una din cele mai înălţătoare momente din trecutul Bisericii strămoşeşti.

O solemnă canonizare

Cuviosul Visarion Sarai şi Sofronie de la Cioara, împreună cu mucenicul Oprea Miclăuş, au fost canonizaţi de Sfântul Sinod al Bisericii noastre, hotărârea luându-se în şedinţa solemnă a Sfântului Sinod din data de 28 februarie 1950. În acel binecuvântat an 1950, Sfântul Sinod a hotărât ca *„smeriţii între ieromonahi Visarion şi Sofronie, care au surpat cu virtutea şi cu pătimirile lor puterea vrăjmaşilor Ortodoxiei şi împreună cu drept-credinciosul creştin Oprea, care a pecetluit cu moartea statornicia lui în credinţa părinţilor noştri, să se numere cu Sfinţii şi să se cinstească după toată pravila ca Sfinţi Mărturisitori şi Mucenici, în tot cuprinsul Bisericii noastre“.* Proclamarea solemnă a canonizării lor a avut loc în Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia, la 21 octombrie 1955.

Ultimii doi din ceata mărturisitorilor ardeleni, preoţii Moise Măcinic şi Ioan din Galeş, au fost canonizaţi de către Sfântul Sinod în anul 1993, alături de alţi sfinţi bineplăcuţi de Dumnezeu.

Anul acesta, cu ocazia manifestărilor şi totodată a unuia dintre hramurile Catedralei din Alba Iulia, au fost aduse spre închinare din Episcopia Tulcii moaştele Sfinţilor Epictet preotul şi Astion tânărul, arătându-se prin aceasta, ca din negura timpului, că pământul românesc, atât din Dobrogea, cât şi din Transilvania a fost udat de sângele martirilor.

Bucuraţi-vă, Sfinţilor părinţi Ioan şi Moise, mărturisitori ai Ortodoxiei!